

«navn»
«adresse»
«postdistrikt»

12. juli 2022

Offentliggørelse af restaureringsprojekt i Brande Å

De fysiske forhold i Brande Å skal forbedres. Brande Å opfylder ikke miljømålene i det statslige vandområdeplaner, idet fiskebestanden i åen karakteriseres som dårlig. Derfor sendes der nu et restaureringsprojekt i høring på 8 uger. Høringen efterfølges af en 4 ugers klagefrist, såfremt projektet vedtages. Der planlægges udlægning af gydegrus på 24 lokaliteter, ligesom der udlægges strømsten i tilknytning til gydebankerne. Enkelte steder udvides profilet, således at vandstanden er uændret. Generelt er der tale om mindre tiltag, der samlet set forbedrer de fysiske forhold i vandløbet.

De første undersøgelser skete tilbage i 2019 og 2020 og her besøgte Ikast-Brande Kommune også størstedelen af lodsejere; som projektet berørte mest. De lodsejere, hvor der skal køres langs vandløbet og/eller ned mod åen, bliver kontaktet i august måned inden igangsætning af projektet; men såfremt der skulle være spørgsmål, er I altid velkomne til at rette henvendelse til Jan Sørensen på 21760055 eller mail janso@ikast-Brande.dk.

Projektet berører matrikel nr. 29a og 8fh Brande By, Brande, matrikel nr. 2ak, 3, 2a, 1a, 1b, 1f og 7 Skerris, Brande, matrikel nr. 18, 2f, 13as, 13q, 13u, 1a, 1b, 8h, 8a, 3v, 6d, og 2u Grarup By, Brande, matrikel nr. 2r og 3g St. Langkær By, Brande, samt matrikel nr. 3b, 1o, 1p, 2e, 3i, 2a og 1m Askær, Brande. Oversigtskort fremgår af beskrivelsen af projektet på de næste sider i dette brev.

Formålet med vandløbsrestaureringsprojektet er at forbedre levestederne for dyre- og planteliv i vandløbet, herunder vandrende arters gydepladser og vandringsveje, samtidig med at vandmiljøet forbedres. Indsatsen er en del af vandområdeplanerne for Hovedopland 1.8 Ringkøbing Fjord i perioden 2015-2021. Der er derfor tale om et restaureringsprojekt og vand-

Miljø og Byggeri
Sjællandsgade 6
7430 Ikast
Tlf.: +4599604000

Sagsbehandler:
Jan Sørensen
E-mail:
janso@ikast-brande.dk
Direkte telefon:
Tlf.: +4599603384
Sagsnr.:
06.02.10-P20-3-19

løbsmyndigheden har betragtet projektet efter følgende bestemmelser i *Vandløbsloven*¹:

- §§ 2 og 37

Desuden er følgende bestemmelser i *Reguleringsbekendtgørelsen*² betragtet:

- §§ 22, 24, 25, 26

Dette indebærer, at projektet indledningsvist offentliggøres i 8 uger, hvor også myndigheder modtager en kopi af projektbeskrivelsen. I de 8 uger, er der mulighed for, at indsende bemærkninger til projektet.

Efterfølgende vil vandløbsmyndigheden meddele endelig afgørelse i sagen, hvorefter der vil være yderligere 4 ugers klagefrist.

Restaureringsprojektet

I dette afsnit fremgår de oplysninger, som jf. § 22 i reguleringsbekendtgørelsen skal offentliggøres:

[1\) Redegørelse for målsætningen for vandløbet og hensigten med restaureringsforslaget](#)

Hensigten med restaureringsforslaget er at forbedre forholdene for gyden- de fisk i Brande Å. Ligeledes forbedres vandløbets fysiske variation, hvilket er til gavn for øvrig fauna tilknyttet vandløbet.

I de gældende vandområdeplaner 2015-2021 er den omtalte strækning af Brande Å målsat til at skulle opnå *god økologisk tilstand*. Den nuværende samlede tilstand på strækningen er dårlig, hvor kvalitetsparametrene er som noteret i tabel 1 herunder:

Tabel 1: Den økologiske tilstand for de forskellige parametre i Brande Å.

Kvalitetsparameter	Økologisk tilstand
Smådyr (DVFI)	God
Vandplanter (makrofytter)	Ukendt
Fisk	Dårlig
Miljøfarlige forurenende stoffer	Ukendt
Samlet tilstand	Dårlig

---

¹ Lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019

² Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v., jf. bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016

Det aktuelle projekt vurderes at kunne bidrage til at forbedre de fysiske forhold på indsatsstrækningen og derved øge sandsynligheden for at opnå målsætning om god økologisk tilstand i Brande Å.

2) Redegørelse for forundersøgelser, der danner grundlag for projektet

Projektet er beskrevet i en forundersøgelse, dateret april 2020.

I forbindelse med gennemførelsen af projektet skal der udarbejdes en dispensation efter naturbeskyttelseslovens §3. Her vil forhold omkring den vandløbsnære natur vurderes yderligere, idet det må forventes, at al kørsel på naturarealerne skal foregå skånsomt.

3) Redegørelse for de afstrømningsmæssige og afvandingsmæssige konsekvenser af restaureringen

Udlægning af grus og sten vil påvirke vandstanden minimalt. På de lokaliteter, hvor vandløbet med tiden er blevet smalt, udvides vandløbsprofilen, således at påvirkning er helt uændret. Dræn og tilløb sikres, således at afvandingen er uændret. Vandløbsbrinker sikres med sten, de steder, hvor der er risiko for erosion.

4) Oplysninger om vandløbets nuværende og fremtidige skikkelse eller vandføringsevne og de hertil knyttede vandspejlsforhold

Der er ikke fastlagte bundkoter i Brande Å, idet vandløbet kategoriseres som naturvandløb. Gydebankerne kommer til at indgå som naturlige opvækstområder i vandløbet. Den årlige vandløbsvedligeholdelse er uændret i forhold til projektet.

5) Oplysninger om de planlagte typer af foranstaltninger og disses placering

Projektet omhandler en restaureringsindsats på en 6,196 km strækning af Brande Å udpeget i vandområdeplanerne for perioden 2015-2021. Indsatsen består i udlægning af groft materiale med træplantning.

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af gydegrus i egentlige gydebanker eller gydestryg anbefaler DTU Aqua et fald på 2-3 ‰ hen over bankerne (1) i vandløb med bredder på 3-8+ meter, se tabel 2

Tabel 2: DTU Aquas anbefalinger om fald på gydestryg (Efter DTUs vejledning – Sådan laver man gydebanker for laksefisk, DTU 2017 (1))

Bredde på vandløb	Anbefalet fald på gydestryg
Under ca. 3 meter	5‰
3-8 meter	3‰
8-15 meter	2‰
Over ca. 15 meter	1-2‰

Ved etablering af gydebanker følges anbefalingerne i vejledningen. Sådan laver man gydebanker for laksefisk (1). Det betyder bl.a., at sammensætning af gydegrus tilpasses vandløbets bundbredde.

Vandløb mindre end 3 meter bundbredde:

- 85 % sten på 16-32 mm (nøddesten)
- 15 % sten på 33-64 mm (singles og håndsten)

Vandløb større end 3 meter bundbredde:

- 75 % sten på 16-32 mm (nøddesten)
- 25 % sten på 33-64 mm (singles og håndsten)

Som udgangspunkt anvendes blanding 2, idet den regulativmæssige bundbredde skifter mellem 3-4,5 meter på indsatsstrækningen. Gydebankerne anlægges i højder på op til 30 cm, og tilpasses i øvrigt eksisterende bundbredde og faldforhold, idet der tilstræbes et fald på gydebankerne på 3‰.

På den øverste del af indsatsstrækningen vil det være nødvendigt at udvide vandløbsbredden med 1-2 meter. Enkelte steder vil der være fordelagtigt for vandløbet, at skråningsanlægget lægges ned. Herved kan der skabes de bedste opvækstmuligheder for fiskeynglen. Ofte vil udvidelsen kunne foretages i det oprindelige vandløbsprofil, som med tiden er blevet indsnævret af vedvarende sandaflejringer.

Træplantning

Ved projektforslaget forslås der plantning af mindre rødel på enkelte steder. Placering aftales nærmere med lodsejere under udførelse. Rødel er et godt valg, idet træet er et robust træ, som kan tåle beskæring, og som har gode egenskaber i forhold til vandløbet. Rodnettet sikrer brinkerne mod erosion og skaber skjul for fisk og fauna.

[6\) Fornødent skitse- og kortmateriale, herunder en plan og en oversigtsplan](#)

Se evt. forundersøgelsen på kommunens hjemmeside: <https://ikast-brande.dk/borger/teknik-og-miljoe/natur-vand-og-miljoe/vandomraadeplaner-2015-2021#brande-aa-a3>

[7\) En tidsplan for arbejdets udførelse](#)

Anlægsarbejdet ønskes udført i løbet af sensommeren/efteråret 2022.

[8\) Overslag over anlægs- og driftsudgifter](#)

Projektet er fuldt finansieret af midler fra staten og EU.

Forhold til øvrig lovgivning

Da Brande Å er beskyttet efter § 3 i *Naturbeskyttelsesloven*³, kræver projektet en forudgående dispensation fra denne lov, før der kan meddeles endelig afgørelse efter vandløbsloven.

Annoncering og offentliggørelse

Projektet offentliggøres den 12. juli 2022 på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside: <https://ikast-brande.dk/offentliggoerelser-og-hoeringer/offentliggoerelser-og-hoeringer>

Bemærkninger til projektet kan sendes til Ikast-Brande Kommune på:

- E-mail: teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk

Eller

- Natur og Vandløb, Sjællandsgade 6, 7430 Ikast

Bemærkninger skal være modtaget af Ikast-Brande Kommune senest den 6. september 2022.

Med venlig hilsen

Jan Sørensen
Vandløb

---

³ Lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019

Bilag 1 - Oversigtskort

Figur 1: Placering af gydebanker og berørte matrikler langs Brande Å. Gydebanke 1-8 fra venstre mod højre er markeret med gul.

Figur 2: Placering af gydebanker og berørte matrikler langs Brande Å. Gydebanke 11-17 fra venstre mod højre er markeret med gul.

Figur 3: Placering af gydebanker og berørte matrikler langs Brande Å. Gydebanke 18-20, 23-24 og 26-29 fra venstre mod højre er markeret med gul.

Referencer

1. Nielsen, J. & Sivebæk, F. (2017). Sådan laver man gydebanker for laksefisk – genskab de naturlige stryg med et varieret dyre- og planteliv. Danmarks Tekniske Universitet 2017.
2. Miljø- og Fødevareministeriet (2019). Bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Miljø- og Fødevareministeriets BEK nr. 386 af 9/04/2019.

Kopi af dette brev sendes til

- Berørte lodsejere
- Danmarks Naturfredningsforening: dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Museum Midtjylland: museummidtjylland@museummidtjylland.dk

- Miljøstyrelsen: mst@mst.dk
- Fiskeristyrelsen: frederikshavn@lfst.dk